

Vedlegg 2 Statsforvalterens vurdering av høringsuttalelser

1. Høringsuttalelse fra Fiskeridirektoratet (region Nord) datert 18. september 2020.

Etter gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 4 er det forbud mot fiske med garn og kilenot fra og med 1. april til og med 31. august. Statsforvalteren foreslår at dette forbudet skal gjelde fra og med 15. februar til og med 30. september. I dag kommer sjøfuglene tilbake til reservatet så tidlig som i februar – mars, og i slutten av august er det bare et fåtalls sjøfugl igjen i reservatet. Endringen foreslås for å kunne ta tilstrekkelig hensyn til sjøfuglene.

Sjøfuglene benytter sjøområdene i reservatet fra tidlig om våren til sent på høsten. Sjøområdene hvor fiske med garn og kilenot kan foregå er svært begrenset, og siden både alke, toppskarv, lomvi og lunde dykker etter mat, vil fiske med garn og kilenot i de begrensede sjøområdene kunne medføre skade på- og forstyrrelse av sjøfugl.

Det kan blant annet nevnes at det i perioden 1960 – 1980 pågikk et stort fiskeri etter havgående laks med flyteliner og drivgarn utenfor kysten av Nord-Norge. Det ble anslått at mellom 20 000 – 50 000 hekkende lomvi druknet i enkelte år i tillegg til andre alkefugler. På slutten av 1960-tallet ble det beregnet at opp til 40 000 dykkende fugler (alkefugler og skarv) kunne drukne i faststående laksebruk i løpet av én sommer. Det kan også vises til et eksempel fra april 1985, da flere hundre tusen lomvi druknet i torskegarn utenfor Troms.

Selv om tidligere fiskerier ikke er helt sammenlignbare med dagens situasjonen i Hornøya og Reinøya NR, vil Statsforvalteren anta at fiske med garn og kilenot i begrensede sjøområder tett opp til sjøfuglkolonier vil kunne ha potensiale til å medføre stor skade- og forstyrrelse på sjøfugl, jf. nml. §§ 9 om føre-var-prinsippet og 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Statsforvalteren har foreslått forbud mot ferdsel på sjøen fra og med 15. februar til og med 31. august, og forbud mot fiske med garn og kilenot fra og med 15. februar til og med 30. september, jf. henholdsvis pkt. IV nr. 4 og nr. 6. Bakgrunnen for dette forslaget er å forhindre aktiviteter på- og i sjøen som kan virke forstyrrende- og være til skade for sjøfuglene. Statsforvalteren kan ikke se at det har fremkommet ny informasjon som tilsier at det bør gjøres endringer i høringsforslagets pkt. IV nr. 4 og 6. Det er imidlertid lagt opp til at nødvendig transport til og fra flytebrygga (vestsiden av Hornøya) og Landingen etter pkt. IV nr. 6 bokstav a. og ferdsel i forbindelse med oppsyn etter bokstav b. skal være tillatt i egne soner.

2. Høringsuttalelse fra Forsvarsbygg datert 22. september 2020.

Statsforvalteren kjenner godt til at det pågår et restaureringsarbeide for å sette gammene på Reinøya i stand, og at det er ønskelig at det åpnes opp for jevnlig bruk av gammene for å kunne vedlikeholde bygningene på en tilfredsstillende måte.

I dag er det ferdselsforbud på Reinøya fra og med 1. mars til og med 15. august, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 5. I forslag til ny forskrift pkt. IV nr. 5 foreslås det å utvide ferdselsforbudet til å gjelde fra og med 15. februar til og med 31. august. En slik endring kan vanskeliggjøre tilsynet- og vedlikeholdet av bygningsmassen.

Vedlikehold av eksisterende godkjente bygninger og anlegg er tillatt i ferdselsforbudstiden både etter gjeldende- og nytt forslag til forskrift, jf. pkt. V nr. 4 i forslag til ny forskrift. Tilsyn med gammene og øvrig bygningsmasse, herunder oppfyring i gammene (vedovn) for å bli kvitt fuktig luft, er etter Statsforvalterens vurdering derimot ikke tillatt etter disse bestemmelsene.

Statsforvalteren har forståelse for at Forsvarsbygg ønsker å bevare gammene for fremtiden, og at det i den sammenheng er nødvendig med oppvarming og utlufting av gammene for å hindre at fuktig luft i gammene skal føre til skade på treverket som gammene delvis er bygd opp av.

I området rundt gammene hekker det et fåtalls måker, hovedsakelig svartbak og gråmåke. Siden vernegrensen går helt inntil stranda i Gambukta der gammene ligger, og gammene ligger ca. 50 meter fra sjøkanten, vil begrenset ferdsel i dette området etter Statsforvalterens vurdering få begrenset innvirkning på sjøfuglene, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Siden det legges opp til at det skal være ferdselsforbud på Reinøya i store deler av året, er Forsvaret avhengig av dispensasjon etter nml. § 48 for å kunne føre tilsyn med- og fyre opp i gammene. Alternativt kan det legges til nytt pkt. V nr. 6 som gir Forsvaret mulighet til å besøke gammene på Reinøya uten søknad og når de måtte ønske det. En slik bestemmelse kan utformes slik: *Nødvendig tilsyn og jevnlig fyring av vedovn i gammene, for grunneier eller den grunneier tildeler rettighetene til. Ferdselen kan foregå på sti fra Gambukta og opp til gammene, og innenfor et avgrenset område rundt gammene.* Det er også mulig å legge denne bestemmelsen til eksisterende bestemmelse om vedlikehold under pkt. V nr. 4 eller til pkt. VI (spesifisert bestemmelse).

For at Forsvarsbygg/Vardøhus festning skal få samme muligheter til tilsyn og vedlikehold av bygningsmassen som for eksempel Kystverket har for sin bygningsmasse på Hornøya, foreslår Statsforvalteren at bestemmelsen om tilsyn og fyring i tilknytning til gammene på Reinøya legges til som nytt pkt. V nr. 6. Av hensynet til sjøfuglene i det aktuelle området, er det ikke aktuelt å foreslå at ferdselsforbudet på Reinøya kun skal gjelde til og med 15. august, jf. gjeldende forskrift pkt. IV nr. 5. Dette vil etter Statsforvalterens vurdering føre til økt forstyrrelse på sjøfugl, jf. nml. §§ 9 om føre-var-prinsippet og 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Det vises til gjeldende forskrift pkt. IV nr. 2 første setning, sitat: *Alt vilt (inklusive sjøpattedyr), herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.* Som utgangspunkt innebærer ikke et forbud mot *unødig forstyrrelse* et generelt forbud mot bruk av droner. I praksis vil det derimot være et forbud mot bruk av drone i reservatet i hekketiden slik forskriften er utformet i dag. Det er i denne omgang ikke aktuelt å foreslå egen bestemmelse om forbud mot bruk av droner, jf. gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 8.

3. Høringsuttalelse fra Bjarne Riesto datert 25. september 2020

Statsforvalteren kan til dels være enig med Bjarne Riesto om at det nok ikke er de besøkende til Hornøya som er hovedårsaken til den store tilbakegangen vi har sett hos enkelte sjøfuglarter. Dette betyr imidlertid ikke at en skal unnlate å innføre restriksjoner for å ivareta sjøfuglene på en enda bedre måte enn i dag, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder samt nml. §§ 1 (lovens formål), 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) og 5 (forvaltningsmål for arter).

Strengere ferdselsrestriksjoner på Hornøya fører til at besøkende ikke får komme så tett inn på fuglene som tidligere ved at områder der ferdsel er tillatt hele året reduseres i utstrekning. Dette kan virke negativt inn på turistnæringen i form av færre besøk. Siden det legges opp til at det fortsatt skal være ferdsel på vestsiden av Hornøya samt fra Landingen og opp til fyret, mener Statsforvalteren at besøkende til reservatet fortsatt vil få muligheten til å oppleve den unike naturen, det rike fuglelivet og kulturverdien på øya, om enn på lengre avstand enn tidligere.

Statsforvalteren erkjenner at merkingen og informasjonen på Hornøya er mangelfull, og at dette kan føre til at besøkende uvitende bryter ferdselsreglene. Det kan bemerkes at en del informasjon ble fjernet i forbindelse med at fugletitterskjulet ble restaurert i 2020. Statsforvalteren vil prioritere arbeidet med nye informasjonstavler i 2021. Ulempene som manglende informasjon på Hornøya har medført, har delvis blitt oppveid ved at Vardø Havn KF engasjerte guide-/vertskap i reservatet sommeren

2020 og at antall besøkende til Hornøya gikk betydelig ned i 2020 på grunn av restriksjoner knyttet til Corona-pandemien.

Området hvor ferdsel er tillatt hele året på vestsiden av Hornøya har i dag en lengde på ca. 500 meter og en bredde på 50 – 80 meter. I høringsforslaget reduseres dette området til en lengde på ca. 70 meter og en bredde på 20 – 30 meter. Dette kan føre til tettere ansamlinger av mennesker, og til at Hornøya ikke blir like attraktiv som tidligere. Det kan også føre til større slitasje på grunn og vegetasjon og til brudd på vernebestemmelsene, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Statsforvalteren vil derfor foreslå at området på vestsiden av Hornøya hvor ferdsel skal være tillatt, utvides i nordlig retning. Av hensyn til fuglelivet, vil det derimot ikke være aktuelt å åpne opp for ferdsel i skråningene opp mot fuglefjellet på vestsiden av Hornøya, i området fra flytebygga/fugletitterskjulet og østover mot Landingen samt i fjærområdene nord- og sør for fugletitterskjulet.

Statsforvalteren er i utgangspunktet positiv til etablering av guide-/vertskap på Hornøya som kan informere besøkende om natur- og kulturverdier, og om hvilke regler som gjelder for besøkende. Siden det både er krevende å etablere en slik ordning og Statsforvalteren ikke har midler til å engasjere guide-/vertskap på Hornøya, vil Statsforvalteren i denne omgang ikke gå nærmere inn på- eller foreslå at det skal etableres guide-/vertskapsordning for reservatet, jf. gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 8.

Det har i denne omgang ikke vært aktuelt å foreslå endringer i forskriften som tar sikte på å regulere hvor mange besøkende som kan være tilstede på Hornøya til enhver tid. Dersom det skulle vise seg nødvendig å regulere ferdselen ytterligere, vil Statsforvalteren i første omgang vurdere tiltak i samråd med aktører som transporterer besøkende til Hornøya.

4. Høringsuttalelse fra Kystverket (Troms og Finnmark) datert 1. oktober 2020.

Vedlikehold av eksisterende godkjente bygninger og anlegg er tillatt etter punkt V nr. 4 i gjeldende verneforskrift. Siden det ikke legges opp til endringer på dette punktet, vil Kystverket fortsatt kunne vedlikeholde Vardø Fyrstasjon og andre anlegg som før. Det er likevel viktig at dette gjøres i dialog med forvaltningsmyndigheten, både for å unngå unødig forstyrrelse av fuglelivet og for at tiltakene skal gjennomføres innenfor det gjeldende regelverket.

I henhold til vernekart datert oktober 1982 (Miljøverndepartementet) er et området ved Landingen, veien opp til Vardø Fyr og området rundt fyret, unntatt fra ferdselsrestriksjoner. I høringsforslaget legges det ikke opp til at dette punktet skal endres. Dette betyr at Kystverket fortsatt kan benytte- og leie ut Vardø fyrstasjon.

Det legges imidlertid opp til at det skal være forbud mot ferdsel fra området like sør for flytebrygga/fugletitterskjulet på vestsiden av Hornøya og østover til området ved Landingen fra og med 15. februar til og med 31. august, jf. forslag til nytt punkt IV nr. 5. Dette betyr at besøkende til fyret må settes i land ved Landingen i denne perioden. Endringen er foretatt for å redusere forstyrrelsen av fuglelivet, og for at sjøfuglene i større grad skal kunne ta i bruk områder som tidligere har vært utilgjengelig på grunn av ferdsel.

Dersom Kystverket har behov for å etablere innretninger/anlegg i reservatet som ikke finnes fra før og som ikke anses som vedlikeholdsarbeid, må det fortsatt søkes om tillatelse. Siden det ikke finnes spesifiserte bestemmelser knyttet til tiltak som Kystverket kan ha interesse av å gjennomføre, må søknaden behandles etter nml. § 48.

5. Høringsuttalelse fra Hornøyas Venner datert 1. oktober 2020.

Turismen på Hornøya har økt de senere årene, både i antall besøkende og ved at turistene kommer til øya tidligere på året enn før. I dag kommer de første turistene allerede i februar – mars, og den økte turisttilstrømmingen har også gitt seg utslag i mer ferdsel på stien mellom flytebrygga/fugletitterskjulet og Landingen. På grunn av bratt terreng og fuktige områder i området hvor stien går, er det bygd trapper og klopper (gangveier på bakken). På deler av strekningen hekker det blant annet toppskarv som etter Statsforvalterens vurdering blir betydelig forstyrret av ferdsel.

I perioden 2015 – 2017 gjennomførte NINA en undersøkelse for å se på hekkesuksessen hos sjøfugl som hekket nær stien hvor turistene ferdes. Undersøkelsen munnet ut i NINA Rapport 1528 (Reiertsen, T.K., Erikstad, K.E., Barrett, R.T., Lorentsen S.-H. & Holmøy, M.J. 2018. Effektstudie av turisme på sjøfugl. Hvordan påvirker ferdsel hekkende sjøfugl på Hornøya?). Rapporten viste at forstyrrelser fra ferdsel hadde en betydelig negativ effekt på hekkesuksessen (dvs. negative effekter på ungeoverlevelsen) hos lomvi og toppskarv. Tilsvarende effekter ble ikke funnet hos krykkje, men det var en svak trend mot lavere hekkesuksess også hos denne arten.

Lunde, lomvi og alke holder også til langs stien, men i motsetning til toppskarven, hekker disse artene noe lenger unna stien. Områdene langs stien blir likevel benyttet av sjøfuglene, og i mange tilfeller skal det ikke mye forstyrrelse til før fuglene viser endret atferd som kan medføre at de forflytter seg til områder som ligger lengre unna der hvor ferdsel skjer. I tillegg til at ferdsel på stien forstyrrer sjøfugl, vil ferdselen etter Statsforvalterens vurdering også legge beslag på arealer som sjøfuglene ellers kunne ha tatt i bruk.

I perioden etter at stien ble stengt, har sjøfuglforskere fra NINA observert at sjøfuglene i større grad enn tidligere har tatt i bruk områder hvor det tidligere var ferdsel. Selv om ikke hovedårsaken til tilbakegangen hos sjøfuglene er forstyrrelse fra ferdsel, vil et ferdselsforbud i hekketiden der hvor stien går i dag, kunne gjøre leveforholdene for sjøfuglene litt bedre enn i dag og legge til rette for at sjøfuglene kan etablere seg i nye områder, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

For å legge forholdene best mulig til rette for at sjøfuglene skal ha suksess på Hornøya, mener Statsforvalteren at det bør være ferdselsforbud på deler av områdene på vestsiden av Hornøya. Som en konsekvens av dette, vil det i ferdselsforbudstiden ikke være mulig å gå fra flytebrygga/fugletitterskjulet på vestsiden av Hornøya og østover til Landingen. Dette betyr også at besøk til Vardø fyr i hekketiden for sjøfugl må foregå via Landingen.

6. Høringsuttalelse fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) datert 6. oktober 2020

Statsforvalteren erkjenner at merkingen og informasjonen som er gitt på Hornøya er mangelfull, og at dette kan føre til at besøkende uvitende bryter ferdselsreglene. Det kan bemerkes at en del informasjon ble fjernet i forbindelse med restaurering av fugletitterskjulet, og at det vil tas initiativ til at dette skal komme på plass så snart som mulig. Ulempene dette har medført, har delvis blitt oppveid ved at Vardø Havn KF engasjerte guide-/vertskap i reservatet sommeren 2020 og at antall besøkende har gått ned på grunn av reiserestriksjoner knyttet til Corona-pandemien.

Veien fra flytebrygga til fugletitterskjulet består av trapper/landgang med rekkverk. Statsforvalteren er opptatt av at besøkende må loses raskt og trygt fra flytebrygga og frem til fugletitterskjulet/området hvor ferdsel er tillatt. Det planlegges derfor å sette opp informasjonstavler ved fugletitterskjulet, Landingen og Vardø fyr. Til informasjon legges det opp til at det skal etableres ny og sikrere landgang ved flytebrygga som skal stå klar til våren 2021.

7. Høringsuttalelse fra Kongsfjord Gjestehus AS – SKUA Nature datert 7. oktober 2020.

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hornøya og Reinøya NR. Dersom det oppstår aktiviteter og hendelser som truer verneverdiene i reservatet, er det Statsforvalterens ansvar å iverksette nødvendige tiltak for å ivareta verneverdiene. Dette kan innebære at det innføres strengere restriksjoner på ferdsel for bedre ivaretagelse av sjøfuglene. Strengere restriksjoner på ferdsel kan få konsekvenser for næringslivet. For nærmere vurdering av dette forholdet, se Statsforvalterens vurdering av høringsuttalelsen fra Bjarne Riesto.

Statsforvalteren har kommet frem til at det foreslåtte området på vestsiden av Hornøya bør utvides noe i nordlig retning for å unngå for tette ansamlinger av mennesker og for å unngå slitasje på grunn og vegetasjon. Det er imidlertid ikke aktuelt å åpne opp for ferdsel på stien-/området fra flytebrygga/fugletitterskjulet på vestsiden av Hornøya og frem til Landingen. For nærmere begrunnelse, se Statsforvalterens vurdering av uttalelsen fra Bjarne Riesto og Hornøyas venner.

Statsforvalteren er i utgangspunktet positiv til etablering av guide-/vertskap på Hornøya som kan informere besøkende om natur- og kulturverdier, og om hvilke regler som gjelder for besøkende. Siden det både er krevende å etablere en slik ordning og Statsforvalteren ikke har midler til å engasjere guide-/vertskap på Hornøya, vil Statsforvalteren i denne omgang ikke gå nærmere inn på- eller foreslå at det skal etableres guide-/vertskapsordning for reservatet, jf. gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 8.

8. Høringsbrev fra Troms og Finnmark fylkeskommune datert 8. oktober 2020.

Det legges ikke opp til endringer i ferdsel ved Landingen, på kjerreveien/stien opp til Vardø fyr og området rundt fyret. Høringsforslaget innebærer at ferdsel vil foregå som tidligere i disse områdene.

Det legges imidlertid opp til forbud mot ferdsel i hekketiden fra området ved flytebrygga/fugletitterskjulet og østover til Landingen. Videre er det foreslått at området på vestsiden av Hornøya som er åpen for ferdsel hele året skal reduseres i omfang. Statsforvalteren har imidlertid kommet frem til at det foreslåtte området på vestsiden av Hornøya som skal være åpen for ferdsel hele året, kan være i minste laget, og til at det dermed kan oppstå mer slitasje på grunn og vegetasjon. Statsforvalteren foreslår derfor å utvide området på vestsiden av Hornøya et stykke nordover.

9. Høringsbrev fra Larssen Varjvat Ferie & Fritid datert 11. oktober 2020.

Hornøya og Reinøya naturreservat har et unikt dyre- og fugleliv som gjennom blant annet ulike TV-produksjoner, sosiale media, annonsering m.v. har ført til større tilstrømming av turister til Hornøya. Dette har gitt seg utslag i større slitasje på grunn og vegetasjon og mer forstyrrelse av sjøfuglene. Ferdsele i området har sannsynligvis også ført til at areal som sjøfuglene tidligere kunne benytte har blitt redusert i omfang som følge av ferdselen.

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for reservatet og har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Dette kan i noen tilfeller føre til at næringsinteresser må vike helt eller delvis for at verneverdiene skal ivaretas på en tilstrekkelig måte.

På grunn av økt forstyrrelse på sjøfuglene fra besøkende har Statsforvalteren foreslått å stenge stien-/området mellom flytebrygga/fugletitterskjulet og Landingen samt redusere areal tilgjengelig for ferdsel på vestsiden av Hornøya. Dette vil etter Statsforvalterens vurdering føre til at mer areal blir tilgjengelig for sjøfuglene.

10. Høringsbrev fra Vardø kommune datert 12. oktober 2020

Vardø kommune antyder at sjøfuglbestanden har hatt en positiv utvikling i den tiden stien-/området mellom flytebrygga/fugletitterskjulet på vestsiden av Hornøya og Landingen lenger øst på øya har vært åpen for ferdsel, og at det ikke er ferdsel på denne stien som har ført til nedgang i sjøfuglbestandene. Vardø kommune mener også at ferdsel kan holde rovfugl som havørn, ravn, svartbak, kråke m.fl. borte fra fuglefjellet, og dermed bidra til høyere hekkesuksess.

Statsforvalteren er enig med Vardø kommune om at arter som havørn, ravn, svartbak m.fl. har ført til store tap av egg og unger i fuglefjellet de siste årene, og i noen grad har det også vært predasjon på voksne sjøfugl. Det kan tenkes at ferdsel på stien mellom vestsiden av Hornøya og Landingen vil holde predatorer som havørn, ravn m.fl. borte fra deler av fuglefjellet, og dermed til at det nevnte tapet blir mindre. Hvor stor denne gevinsten blir, er imidlertid usikkert. Det minskede tapet som eventuelt kunne oppnås, må også ses i sammenheng med at arealer som kunne ha vært tatt i bruk av sjøfugl, isteden opptas av besøkende gjennom ferdsel og at denne ferdselen også fører til forstyrrelse av sjøfugl.

Siden havørnen er en fredet fugl, har ikke Statsforvalteren anledning til å iverksette tiltak for jage bort eller fjerne denne arten. Når det gjelder de andre fugleartene som tar egg, unger og voksenfugl, så kan det nevnes at det er jakttid for kråke fra og med 15. juli til og med 31. mars og for ravn fra og med 10. august til og med 15. mars. Det er imidlertid ikke åpnet opp for jakt på svartbak og gråmåke i reservatet. I Hornøya og Reinøya naturreservat er alt vilt fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jf. verneforskriften pkt. IV nr. 2, og Statsforvalteren har derfor ikke vurdert å iverksette bestandsreducerende tiltak mot ravn og kråke i reservatet eller andre steder på nåværende tidspunkt.

Årsakene til nedgangen i sjøfuglbestandene kan skyldes flere forhold, herunder ferdsel, lite-/ikke tilgjengelig føde i havet, klimaendringer, rovfugl m.fl. Som Vardø kommune påpeker, er nok ikke ferdsel hovedårsaken til nedgangen hos enkelte sjøfuglbestander. Selv om ikke hovedårsaken til tilbakegangen hos sjøfuglene er forstyrrelse fra ferdsel, vil et ferdselsforbud i hekketiden kunne medføre at sjøfuglene blir mindre forstyrret enn før og at de kan ta i bruk nye områder, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

I tillegg til at Statsforvalteren deltar på befaringer i reservatet, så er det først og fremst Statens naturoppsyn som gjennomfører oppsynet med verneområdet. Statsforvalteren får også tilbakemeldinger fra besøkende i reservatet, slik at en kan holde seg nokså godt oppdatert om statusen i området. Statsforvalteren ser flere fordeler med økt oppsyn i hekketiden, men dette krever mer ressurser enn hva vi har tilgjengelig i dag.

Vi er enig med Vardø kommune om at merkingen/informasjonen på Hornøya kan bli bedre. Arbeidet med merking og forbedring av informasjonen vil prioriteres i tiden fremover. På grunn av rasfare på vestsiden av Hornøya, vurderte Statsforvalteren å legge om stien for en tid tilbake. Tiltakene som krevdes for å legge om stien var etter Statsforvalteren vurdering for omfattende til at en kunne gå inn for dette.

Det har vært gjennomført minkfangst i reservatet i flere år. Med unntak av 2020 hvor det ble fanget én mink, har det ikke blitt fanget mink i reservatet de siste 3 - 4 årene. Det gjennomføres imidlertid fortsatt minkfangst i reservatet for å være på den sikre siden, jf. føre-var-prinsippet i nml. § 9.

Vardø kommune påpekte at Statsforvalteren ikke hadde utredet tiltaket (forslag til forskriftsendring) i henhold til instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen). Statsforvalteren har fulgt opp dette ved å utrede tiltaket i henhold til utredningsinstruksen, jf. vedlegg 6. Statsforvalteren ga også tilbud til samtlige høringsinstanser om å delta i digitalt møte før vi ferdigstilte tilrådingen til ny forskrift. Målet med møtene var å utrede saken i henhold til utredningsinstruksen.

11. Høringsbrev fra Visit Varanger AS datert 15. oktober 2020

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
<i>Punkt IV nr. 2 andre setning</i> Jakt, fangst, bruk av skytevåpen, samt slipp av hund, er forbudt i tidsrommet fra og med 1. mars til og med 30. september.	Fylkesmannen har ikke foreslått endringer i gjeldende verneforskrift.	<i>Pkt. IV nr. 2 andre setning</i> Jakt, fangst, bruk av skytevåpen, samt slipp av hund, er forbudt i tidsrommet fra og med 15. februar til og med 30. september.
Statsforvalterens vurdering		
Miljødirektoratets hjemmel til å endre verneforskriften er begrenset og fremgår av gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 8 (etter delegert myndighet fra Klima- og miljødepartementet), sitat: «Klima- og miljøverndepartementet kan fastsette nærmere regler for: – Ferdsel på land og på sjøen i reservatet – Begrenset eggsanking fra arter som kan tåle en slik beskatning. – Bruk av slike fiskeredskaper som kan virke skadelig på fugl». Siden direktoratets hjemmel til å endre forskriften er begrenset, har det i denne omgang ikke vært aktuelt med en full revisjon av verneforskriften. Dette er grunnen til at høringsforslaget kun inneholder forslag til endringer i bestemmelsene om ferdsel på land og på sjøen samt bruk av fiskeredskaper som kan virke skadelig på fuglelivet. Hjemmelen for å regulere eggsanking omfatter å åpne for slik sanking fra arter som kan tåle en slik beskatning. Det har ikke vært aktuelt.		

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
<i>Pkt. IV nr. 4</i> Fiske med garn og kilenot er forbudt i tiden fra og med 1. april til og med 31. august.	<i>Punkt IV nr. 4</i> Fiske med garn og kilenot er forbudt i tiden fra og med 15. februar til og med 30. september.	<i>Nytt pkt. IV nr. 4</i> Alt fiske er forbudt i tiden fra og med 15. februar til og med 30. september.
Statsforvalterens vurdering		
Sjøområdene hvor garn og kilenot kan benyttes, er svært begrenset i omfang (forholdsvis små- og grunne sjøområder). Aktuelle sjøområder for slikt fiske ligger mellom Hornøya og Reinøya samt sørøst for Hornøya. Statsforvalteren vil anta at fiske ved bruk av nevnte redskaper ikke har- eller vil få noen større betydning i fremtiden. Områder hvor fiske kan foregå fra land, er også svært begrenset. På grunn av ferdselsforbudet i gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 5, kan fiske fra land der det ikke er ferdselsforbud, kun foregå i perioden fra og med 16. august til og med 30. april. I områdene ved Landingen og langs deler av strandområdet nedenfor fuglefjellet på vestsiden av Hornøya, der det ikke er ferdselsforbud, kan fiske fra land foregå hele året, jf. gjeldende forskrift pkt. IV nr. 2. Fra båt kan fiske i dag foregå i de begrensede sjøområdene mellom Hornøya og Reinøya samt mellom Hornøya, Store Avløysa og Avløysa (sørøst for Hornøya). Dersom foreslåtte ferdselsbegrensninger vedtas, vil mulighetene for fiske fra land begrenses ytterligere. Siden både fritids- og kommersielt fiske er begrenset etter gjeldende verneforskrift, mener Statsforvalteren at det i forhold til verneformålet vil være tilstrekkelig med et tidsavgrenset forbud mot garn og kilenot fra og med 15. februar til og med 30. september. Det kan også være verdt å merke seg verneforskriften pkt. IV nr. 8, som slår fast at det er hjemmel for å fastsette nærmere regler for slike fiskeredskaper som kan virke skadelig på fuglelivet.		

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
<i>Pkt. IV nr. 4</i> Ferdsel på land er forbudt i tiden fra og med 1. mars til og med 15. august. Unntatt fra dette er ferdsel i forbindelse med oppsyn og ferdsel i følgende områder på Hornøya, avmerket på kart datert Miljøverndepartementet oktober 1982: – Området rundt brygga, vegen opp til Vardø fyr og området rundt fyret. Strandområdet nedenfor fuglefjellet, på vestsiden av øya. I tillegg er ferdsel på merket tursti mellom strandområdet nedenfor fuglefjellet på vestsiden av øya, og vegen opp til Vardø fyr unntatt.	<i>Bestemmelsene om ferdsel på land og ferdsel i sjøen er delt opp for at de skal bli mer oversiktlige.</i> Nytt pkt. IV nr. 5: For ferdsel på land gjelder følgende bestemmelser: Ferdsel på land er forbudt i tiden fra og med 15. februar til og med 31. august. Det er likevel tillatt med: a) Ferdsel i forbindelse med oppsyn b) Ferdsel i følgende områder i grønn sone avmerket på kart datert Miljødirektoratet Måned /årstall: – Området rundt Landingen, vegen opp til Vardø fyr og området rundt fyret. – Området rundt flytebrygga på vestsiden og området rundt fugletitterskjulet.	<i>Nytt pkt. IV nr. 5</i> For ferdsel på land gjelder følgende bestemmelser: Ferdsel på land er forbudt i tiden fra og med 15. februar til og med 31. august. Det er likevel tillatt med: a) Ferdsel i forbindelse med oppsyn b) Ferdsel i følgende områder i grønn sone avmerket på kart datert Miljødirektoratet måned /årstall: – Området rundt Landingen, vegen opp til Vardø fyr og området rundt fyret. – Området rundt flytebrygga på vestsiden. – Merket sti fra område ved flytebrygga og til gangvei opp til fyret
Statsforvalterens vurdering		
Siden dagens plassering av flytebrygge og fugletitterskjul kun ligger ca. 20 meter fra hverandre, kan høringsforslaget på dette punktet virke mer forvirrende enn oppklarende. Statsforvalteren foreslår derfor at teksten i høringsforslagets pkt. IV nr. 5 bokstav b) endres til: «<i>Området nedenfor fuglefjellet på vestsiden av Hornøya</i>». Visit Varanger AS foreslår i nytt pkt. IV nr. 5 bokstav b) at ferdsel skal være tillatt på merket sti fra området ved flytebrygga/fugletitterskjulet og østover til Landingen. Ferdsel i det aktuelle området vil etter Statsforvalterens vurdering føre til forstyrrelse av sjøfuglene og til at areal som sjøfuglene kunne ha benyttet reduseres i utstrekning. Statsforvalteren vil derfor ikke foreslå at det skal være tillatt med ferdsel i dette området.		

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
<i>Pkt. IV nr. 4</i> Ferdsl på land er forbudt i tiden fra og med 1. mars til og med 15. august. Unntatt fra dette er ferdsl i forbindelse med oppsyn og ferdsl i følgende områder på Hornøya, avmerket på kart datert Miljøverndepartementet oktober 1982: – Området rundt brygga, vegen opp til Vardø fyr og området rundt fyret.Strandområdet nedenfor fuglefjellet, på vestsiden av øya.I tillegg er ferdsl på merket tursti mellom strandområdet nedenfor fuglefjellet på vestsiden av øya, og vegen opp til Vardø fyr unntatt.	<i>Nytt pkt. IV nr. 6:</i> 6. For ferdsl på sjøen gjelder følgende bestemmelser: Ferdsl på sjøen er forbudt i tiden fra og med 15.februar til og med 31.august. Dette omfatter ferdsl med båt, kajakk og lignende farkoster, samt aktiviteter som kiting, brettseiling, dykking, snorkling og lignende. Det er likevel tillatt med: a) Nødvendig transport til og fra flytebrygga og Landingen i grønn sone avmerket på kart datert Miljødirektoratet mnd/år, med maksimal hastighet 5 knop. b) Ferdsl i forbindelse med oppsyn. Bruk av vannskuter er forbudt.	<i>Nytt pkt. IV nr. 6</i> 6. For ferdsl på sjøen gjelder følgende bestemmelser: Ferdsl på sjøen er forbudt i tiden fra og med 15.februar til og med 31.august. Dette omfatter ferdsl med båt, kajakk og lignende farkoster, samt aktiviteter som kiting, brettseiling og lignende. Det er likevel tillatt med: a) Nødvendig transport til og fra flytebrygga og Landingen i grønn sone avmerket på kart datert Miljødirektoratet mnd/år, med maksimal hastighet 5 knop. b) Ferdsl i forbindelse med oppsyn. Bruk av vannskuter er forbudt.

Statsforvalterens vurdering

Visit Varanger AS foreslår at dykking og snorkling skal tas ut i forslag til nytt pkt. IV nr. 6. Slik forslaget til ny bestemmelse er utformet, vil ferdsl med båt, kajakk og lignende farkoster, samt aktiviteter som kiting, brettseiling, dykking, snorkling og lignende være forbudt i perioden fra og med 15. februar til og med 31. august. I motsetning til en del andre sjøfuglreservater, går vernegrensen i Hornøya og Reinøya NR hovedsakelig i overgangen land og sjø, noe som fører til at det er lite vernet sjøareal.

De begrensede sjøarealene som er vernet får derfor ekstra stor betydning for sjøfuglene i hekketiden. Dykking og snorkling er aktiviteter som etter Statsforvalterens vurdering kan medføre forstyrrelse av fuglelivet, og siden formålet med vernet er å bevare et viktig fuglefjell med fugleliv, mener Statsforvalteren at disse aktivitetene bør forbys i hekketiden, jf. nml. §§ 9 om føre-var-prinsippet og 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
Pkt. IV nr. 8 Klima- og miljødepartementet kan fastsette nærmere regler for: – Ferdsl på land og på sjøen i reservatet. – Begrenset eggsanking fra arter som kan tåle en slik beskatning. – Bruk av slike fiskeredskaper som kan virke skadelig på fuglelivet.	Bestemmelsen hører innunder pkt. IV nr. 9 i høringsforslaget.	<i>Pkt. IV nr. 9</i> Miljødirektoratet kan fastsette nærmere regler for: – Ferdsl på land og på sjøen i reservatet. – Tillate eggsanking fra arter som kan tåle en slik beskatning. – Bruk av fiskeredskaper som kan virke skadelig på fuglelivet.

Statsforvalterens vurdering

Pkt. IV nr. 8 i gjeldende verneforskrift har fått ny nummerering i forslag til ny verneforskrift. Visit Varanger AS foreslår å erstatte Klima- og miljødepartementet med Miljødirektoratet. Dette er etter Statsforvalterens vurdering ikke nødvendig, da direktoratets hjemmel til å endre verneforskriften er begrenset, og direktoratet kan endre verneforskriften etter delegert myndighet fra Klima- og miljødepartementet, jf. gjeldende verneforskrift pkt. IV nr. 8. Hjemmelen for å regulere eggsanking omfatter å åpne for sanking fra arter som kan tåle en slik beskatning. Dette vurderes ikke som aktuelt.

Gjeldende verneforskrift	Høringsforslag	Forslag fra Visit Varanger AS
<i>Pkt. IX</i> Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Finnmark.	<i>Pkt. IX</i> Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Finnmark	<i>Pkt. IX</i> Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges Fylkesmannen i Troms og Finnmark, med høring i Hornøyrådet.
Statsforvalterens vurdering		
Fra 1. januar 2021 skal fylkesmannen hete statsforvalteren. Fylkesmannen foreslår derfor at «fylkesmannen i Finnmark» erstattes med «<i>statsforvalteren i Troms og Finnmark</i>». Deltakere i Hornøyrådet har som regel vært Statsforvalteren, Vardø Havn KF, næringslivet representert ved Vardø Næringsforening og Visit Varanger samt Norsk institutt for naturforskning. Hornøyrådet er et sted der representanter for ulike interesser møtes og tar opp aktuelle saker som angår Hornøya og Reinøya NR. Det fattes ikke noe vedtak i rådet. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hornøya og Reinøya NR. Det er ikke noe i veien for å ta opp aktuelle saker med Hornøyrådet. Et eksempel på sistnevnte er møte i Hornøyrådet den 29. september 2020 der forslaget til forskriftsendring for reservatet ble tatt opp som sak. Det er imidlertid ikke aktuelt å forskriftsfeste at saker må høres av Hornøyrådet før det kan fattes vedtak.		